

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Код і найменування спеціальності, тип і назва освітньої програми	072 Фінанси, банківська справа та страхування Фінанси, банківська справа та страхування
Статус навчальної дисципліни	Обов'язкова
Курс, семестр	4 курс, 7-й семестр (денна форма навчання); 6-й та 7-й семестр (заочна форм навчання)
Трудомісткість	105 годин, 3,5 кредитів ЄКТС
Мова(и) викладання	державна
ННІ / факультет, кафедра	Факультет обліку та фінансів Кафедра фінансів, банківської справи та страхування
Контактні дані розробника(ів)	Зоря Світлана, к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування e-mail: svitlana.zoria@pdaa.edu.ua тел: +380993370500 сторінка викладача: https://cutt.ly/rOv4lc5
Мета вивчення навчальної дисципліни	Вивчення механізму надання страхових послуг, формування необхідного рівня знань про основні сучасні страхові продукти, що використовуються в різних галузях страхування і пропонуються страховиками для юридичних та фізичних осіб з метою надання страхового захисту.
Компетентності	Загальні (ЗК): ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК08. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК09. Здатність бути критичним і самокритичним. спеціальні (фахові): СК05. Здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку. СК09. Здатність здійснювати ефективні комунікації. СК10. Здатність визначати, обґрунтовувати та брати відповідальність за професійні рішення. СК11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку. СК12. Здатність володіти організаційними аспектами

	<p>діяльності фінансових посередників в розрізі страхових послуг, банківських та інвестиційних операцій.</p>
<p>Програмні навчання</p> <p>результати</p>	<p>ПР04. Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування.</p> <p>ПР05. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).</p> <p>ПР07. Розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи та страхування.</p> <p>ПР10. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують стан фінансових систем.</p> <p>ПР12. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у фінансовій сфері діяльності.</p> <p>ПР13. Володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження фінансових процесів.</p> <p>ПР14. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик фінансових систем, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.</p> <p>ПР16. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.</p> <p>ПР18. Демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні.</p> <p>ПР19. Виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.</p>
<p>Методи навчання</p>	<p>1) Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:</p> <ul style="list-style-type: none"> - словесні методи (лекція, пояснення, бесіда); - наочні методи (демонстрування, спостереження); - практичні методи (практичні роботи, робота з навчально-методичною літературою). <p>2) Методи стимулювання і мотивації обов'язку й відповідальності:</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - методи формування пізнавальних інтересів (створення ситуації інтересу і новизни навчального матеріалу; метод відповідей на запитання і опитування думок здобувачів вищої освіти); - методи стимулювання і мотивації обов'язку й відповідальності (роз'яснення мети навчальної дисципліни, висування вимог до вивчення дисципліни, вказання на недоліки, зауваження). <p>3) Інноваційні та інтерактивні методи навчання:</p> <ul style="list-style-type: none"> - інтерактивні методи (метод «Займи позицію», круглий стіл); - комп'ютерні і мультимедійні методи (використання мультимедійних презентацій). <p>4) Методи контролю і самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності:</p> <ul style="list-style-type: none"> - методи усного контролю (бесіда, доповідь); - методи письмового контролю (тестування, контрольна робота, самостійна робота); - методи самоконтролю (визначення пріоритетних напрямів власного навчального процесу).
<p>Програма дисципліни</p> <p>навчальної</p>	<p>Тема 1. Страхова послуга і особливості її реалізації. Тема 2. Порядок укладення та ведення страхової угоди. Тема 3. Страхування життя та пенсій. Тема 4. Страхування від нещасних випадків. Тема 5. Медичне страхування. Тема 6. Страхування підприємницьких ризиків. Тема 7. Сільськогосподарське страхування. Тема 8. Страхування технічних ризиків. Тема 9. Страхування кредитних і фінансових ризиків. Тема 10. Автотранспортне страхування. Тема 11. Морське страхування. Тема 12. Авіаційне страхування. Тема 13. Страхування майна та відповідальності громадян.</p>
<p>Стратегія оцінювання результатів навчання</p>	<p>Навчальні досягнення здобувачів вищої освіти за результатами вивчення тем курсу оцінюються у відповідності до форм поточного та семестрового оцінювання результатів навчання: виконання вправ на практичних заняттях; виконання завдань самостійної роботи; написання контрольних робіт (підсумкова контрольна робота для денної форми навчання, виконання індивідуальних завдань у вигляді контрольної роботи для заочної форми навчання).</p> <p>Форма семестрового контролю знань здобувачів вищої освіти згідно з робочим і навчальним планом є: екзамен.</p> <p>Схема нарахування балів з навчальної дисципліни</p>

	<p>наведена в додатку А. Шкала та критерії оцінювання результатів навчання при проведенні поточного контролю успішності здобувачів вищої освіти наведена в додатку Б. Шкала та критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти на екзамені наведена в додатку В.</p>
<p>Політика дисципліни</p> <p>навчальної</p>	<p>Відвідування занять: відвідування занять є обов'язковим. Здобувачі вищої освіти, що навчаються в Полтавському державному аграрному університеті дотримуються положень Статуту ПДАУ та норм Положення про організацію освітнього процесу в ПДАУ зобов'язані бути присутніми на заняттях і не пропускати їх без поважної причини (лікарняний, вагітність і пологи, тощо).</p> <p>Правила поведінки на заняттях: здобувачі вищої освіти мають з'являтися на заняття вчасно, при проходженні заняття онлайн обов'язково вмикати камеру та мікрофон. Списування під час контрольних заходів заборонені (у т. ч. із використанням мобільних пристроїв). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування або користування калькулятором.</p> <p>Дедлайни та перескладання: виконання вправ на практичних заняттях виконуються під час проведення практичних занять, завдання самостійної роботи виконуються відповідно до переліку завдань протягом вивчення відповідної теми. Перескладання видів робіт відбувається відповідно до діючих нормативних документів.</p> <p>Академічна доброчесність: здобувач вищої освіти повинен дотримуватись Кодексу академічної доброчесності та Кодексу про етику викладача та здобувача вищої освіти Полтавського державного аграрного університету. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації. Документи стосовно академічної доброчесності наведені на</p>

сторінці Академічна добродішність ПДАУ:
<https://www.pdau.edu.ua/content/akademichna-dobrochesnist>.

Додаткові можливості для здобувачів вищої освіти:
є можливість опанування даної навчальної дисципліни за програмами академічної мобільності (внутрішньої / міжнародної) за наявними укладеними угодами (договорами) між Університетом та закладом-партнером та / або індивідуальними запрошеннями. Визнання та перезарахування результатів такого навчання відбувається спеціально створеною комісією на підставі поданих здобувачем вищої освіти відповідних документів з використанням Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (ЄКТС). Організаційні процеси навчання за програмами академічної мобільності регламентуються Положенням про академічну мобільність здобувачів вищої освіти Полтавського державного аграрного університету.

На здобувачів вищої освіти поширюється право про визнання результатів навчання, набутих у неформальній / інформальній освіті. Набуття відповідних результатів навчання можливе після успішного опанування курсів (з документальним підтвердженням) на різноманітних навчальних платформах, зокрема: Prometheus, Coursera, UdeMy тощо. Особливості неформального / інформального навчання регламентовані Положенням про порядок визнання результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті, здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету.

Передумови для вивчення навчальної дисципліни (за потреби)

Перелік дисциплін, які передують її вивченню відповідно до структурно-логічної схеми освітньо-професійної програми: Історія фінансів та фінансової науки, Гроші та кредит, Фінанси, Страхування, Курсова робота «Страхування», Навчальна практика «Страхування», Навчальна практика «Фінанси», Виробнича практика з фінансів суб'єктів підприємництва.

Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Говорушко Т. А. Страхіві послуги : підруч. Київ : Центр учбової літератури, 2017. 376 с.
2. Дема Д. І. Страхіві послуги : навч. посіб. [3-тє вид. стереотипне.]. Київ : Алерта, 2017. 526 с.
3. Демянчук М. А. Страхіві послуги : практикум для студентів економічних спеціальностей першого

(бакалаврського) рівня вищої освіти. Одеса : Одес. нац. ун. ім. І.І. Мечникова, 2021. 106 с.

4. Клапків Ю. М. Ринок страхових послуг: концептуальні засади, технічні інновації та перспективи розвитку : монографія. Тернопіль : ТНЕУ, 2020. 568 с.

5. Про страхування : Закон України від 07 бер. 1996 р., № 85 /96 / Відомості Верховної ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/85/96-%D0%B2%D1%80>.

Допоміжні

1. Ведмідь М., Зоря С. Кіберстрахування як сегмент глобального страхового ринку. *Наукове забезпечення розвитку національної економіки: досягнення теорії та проблеми практики* : матеріали VII Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих вчених, 29 жовтня 2020 р. Полтава, 2020. С. 24–25.

2. Ведмідь М., Зоря С., Ніколаєнко О. Законодавчі зміни у сфері страхового бізнесу. *Наукове забезпечення розвитку національної економіки: досягнення теорії та проблеми практики* : матеріали IX Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції молодих вчених (м. Полтава, 10 листопада 2022 року). Полтава, 2022. С. 24–26.

3. Говорушко Т. А. Страхові послуги : підруч. Київ : Центр учбової літератури, 2017. 376 с.

4. Голобородько В., Зоря С. Страхова культура як основа розвитку страхового бізнесу в Україні. *Наукове забезпечення розвитку національної економіки: досягнення теорії та проблеми практики* : матеріали VII Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих вчених, 29 жовтня 2020 р. Полтава, 2020. С. 42–44.

5. Горбач Л. М., Кадебська Е. В. Страхування : підруч. Київ : Кондор, 2018. 543 с.

6. Господарський Кодекс України / Відомості Верховної ради України від 16 січ. 2003 р., № 436-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>.

7. Журавка О. С., Бухтіарова А. Г., Пахненко О. М. Страхування : навч. посіб. Суми : Сумський державний університет, 2020. 350 с.

8. Зінченко В., Зоря С. Майнове страхування: сутність, стан та перспективні напрями розвитку. *Наукове забезпечення розвитку національної економіки: досягнення теорії та проблеми практики* : матеріали VIII Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих вчених, 28 жовтня 2021 р. Полтава, 2021.

С. 61–63.

9. Зоря О.П., Зоря С.П., Капаєва Л.М. Теоретико-методологічні засади страхування інвестиційних ризиків у системі управління ними. *Інфраструктура ринку*. 2022. № 69. URL: <http://www.market-infr.od.ua/uk/69-2022>.

10. Зоря О.П., Зоря С.П., Мауер Д. Р. Роль страхування у системі забезпечення продовольчої та економічної безпеки у період воєнного стану в Україні. *Цифрова економіка та економічна безпека*. 2022. Випуск 3(03). URL:

<http://dees.iei.od.ua/index.php/journal/article/view/105/97>

DOI: 10.32782/dees.3-7.

11. Зоря С. П., Голобородько В. В. Зарубіжний досвід аграрного страхування та перспективи його впровадження в Україні. *Економічний і соціальний розвиток України в XXI столітті: національна візія та виклики глобалізації* : збірник тез доповідей ХХ Міжнародної науково-практичної конференції молодих вчених, м. Тернопіль, 19 травня 2023 року. Тернопіль : ЗУНУ, 2023. С. 213–216.

12. Зоря С., Дудник Ю. Добровільне медичне страхування: сутність та перспективи розвитку в сучасних умовах. *Наукове забезпечення розвитку національної економіки: досягнення теорії та проблеми практики* : матеріали VII Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих вчених, 29 жовтня 2020 р. Полтава, 2020. С. 77–80.

13. Зоря С. П. Економічна сутність та напрями оцінки конкуренції на страховому ринку. *Збірник наукових праць науково-практичної конференції професорсько-викладацького складу Полтавської державної аграрної академії за підсумками науково-дослідної роботи в 2019 році* (м. Полтава, 22-23 квітня 2020 року). Полтава : РВВ ПДАА, 2020. С. 155–157.

14. Зоря С. П. Страховий ринок України: стан та особливості конкуренції. *Наукове забезпечення розвитку національної економіки: досягнення теорії та проблеми практики* : матеріали VI Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих вчених, 31 жовтня 2019 р. Полтава, 2019. С. 72–75.

15. Зоря С. П., Романець Г. П. Страхова культура в Україні. *Соціально-економічні, політичні та гуманітарні виміри національного та місцевого розвитку* : зб. наук. ст. учасників другої всеукраїнської наук.-практ. конф. / редкол. : С. В. Степаненко (голова ред.) та ін. Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка ,

2020. С. 241–244.

16. Зоря С.П. Особливості функціонування ринку агрострахування в Україні. *Наукові праці Полтавської державної аграрної академії*. 2014. Вип. 2 (8). Т. 2. С. 126–132.

17. Зоря С. П. Особливості конкуренції на страховому ринку України. *Актуальні проблеми економіки*. № 4 (178). 2016. С. 274–279.

18. Зоря С. П. Перестрахування як ключова складова стабільного функціонування страхового ринку. *Наукові праці Полтавської державної аграрної академії*. Вип. 1 (12). Полтава : ПДАА. 2016. С. 180 – 186.

19. Зоря С. П., В. Д. Чумак, Мисник Т. Г. Особливості функціонування страхового ринку в Україні. *Ефективна економіка*. 2018. № 12. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=6783>.

20. Кривошея В., Зоря С. Особливості дії договорів страхування в період воєнного струн. *Наукове забезпечення розвитку національної економіки: досягнення теорії та проблеми практики* : матеріали ІХ Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції молодих вчених (м. Полтава, 10 листопада 2022 року). Полтава, 2022. С. 64–65.

21. Клапків Ю. М. Ринок страхових послуг: концептуальні засади, технічні інновації та перспективи розвитку : монографія. Тернопіль : ТНЕУ, 2020. 568 с.

22. Лисокобилка І., Зоря С. Інтернет страхування в Україні. *Наукове забезпечення розвитку національної економіки: досягнення теорії та проблеми практики* : матеріали VII Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих вчених, 29 жовтня 2020 р. Полтава, 2020. С. 94–96.

23. Мельник Т. А., Сибірцев В. В. Страхування : навч. посіб. Кропивницький : ПП «Ексклюзив Систем», 2022. 307с.

24. Мойсеєнко В. Ю., Шевчик В. П., Щербак О. О. Страхові послуги : навч. посіб. Київ : Аграрна освіта, 2013. 334 с.

25. Про господарські товариства : Закон України від 19 вер. 1991 р., № 1576-ХІІ / Відомості Верховної ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1576-12#Text>.

26. Про затвердження Положення про ліцензування та реєстрацію надавачів фінансових послуг та умови провадження ними діяльності з надання фінансових послуг : Постанова правління НБУ від 24 груд. 2021 р.,

	<p>№ 153 URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0153500-21#n1737.</p> <p>27. Про страхування : Закон України від 18 листоп. 2021 р., № 1909-IX / <i>Відомості Верховної ради України</i>. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/85/96-%D0%B2%D1%80.</p> <p>28. Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг : Закон України від 12 липня. 2001 р., № 2664-III / <i>Відомості Верховної ради України</i>. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2664-14#Text.</p> <p>29. Сосновська О. О. Страхування : навч. посіб. К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2021. 328 с.</p> <p>30. Циб А., Зоря С. Обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників транспортних засобів (ОСЦПВ). <i>Наукове забезпечення розвитку національної економіки: досягнення теорії та проблеми практики</i> : матеріали VII Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих вчених, 29 жовтня 2020 р. Полтава, 2020. С. 149–151.</p> <p>Інформаційні ресурси</p> <p>1. Інформація про стан і розвиток страхового ринку України : веб-сайт. URL: https://www.nfp.gov.ua/ua/Informatsiia-pro-stan-i-rozvytok-strakhovoho-rynku-Ukrainy.html.</p> <p>2. Insurance Europe : веб-сайт. URL: http://www.insuranceeurope.eu/.</p> <p>3. Кабінет Міністрів України : веб-сайт. URL: https://www.kmu.gov.ua.</p> <p>4. Ліга страхових організацій України (ЛСОУ). : веб-сайт. URL:http://uainsur.com/.</p> <p>5. Моторне (транспортне) страхове бюро України (МТСБУ) : веб-сайт. URL:http://www.mtsbu.ua/ua/about_us/general/.</p> <p>6. Національний банк України: веб-сайт. URL: https://bank.gov.ua/.</p> <p>7. «Форіншурер (страхування)» : веб-сайт. URL: https://forinsurer.com/.</p>
Рік введення	2023

Додаток А
Схема нарахування балів з навчальної дисципліни (денна форма навчання)

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти				Разом
	виконання вправна практичних заняттях	виконання завдань самостійної роботи		контрольна робота ³	
		підготовка рефератів ¹	виконання домашніх завдань ²		
Тема 1. Страхові послуги і особливості їх реалізації	4				4
Тема 2. Порядок укладання та ведення страхової угоди	-				-
Тема 3. Страхування життя та пенсій	4				4
Тема 4. Страхування від нещасних випадків	-				-
Тема 5. Медичне страхування	4				4
Тема 6. Страхування підприємницьких ризиків	-				-
Тема 7. Сільськогосподарське страхування	4				4
Тема 8. Страхування технічних ризиків	-				-
Тема 9. Страхування фінансово-кредитних ризиків	4				4
Тема 10. Автотранспортне страхування	4				4
Тема 11. Морське страхування	-				-
Тема 12. Авіаційне страхування	-				-
Тема 13. Страхування майна і відповідальності громадян	4				4
Підготовка рефератів	-	6			6
Виконання домашніх завдань	-	-	26		26
Контрольна робота	-	-	-	20	20
Екзамен	-	-	-	-	20
Разом	28	6	26	20	100

¹протягом семестру здобувачі вищої освіти виконують один реферат (максимум 6 балів) з тем що відносяться до навчальної дисципліни, при цьому бали виставляються окремою позицією;

²протягом семестру здобувачі вищої освіти виконують домашні завдання по кожній темі навчальної дисципліни (за кожен тему отримуючи максимум 2 бали) при цьому бали виставляються сумарно окремою позицією;

³в кінці семестру передбачено написання підсумкової контрольної роботи (максимум 20 балів), при цьому бали виставляються окремою позицією.

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни (заочна форма навчання)

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти			Разом
	виконання вправ на практичних заняттях	виконання завдань самостійної роботи		
		виконання домашніх завдань ¹	контрольна робота ²	
Тема 1. Страхові послуги і особливості їх реалізації	5			5
Тема 2. Порядок укладання та ведення страхової угоди	-			-
Тема 3. Страхування життя та пенсій	5			5
Тема 4. Страхування від нещасних випадків	-			-
Тема 5. Медичне страхування	5			5
Тема 6. Страхування підприємницьких ризиків	-			-
Тема 7. Сільськогосподарське страхування	-			-
Тема 8. Страхування технічних ризиків	5			5
Тема 9. Страхування фінансово-кредитних ризиків	-			-
Тема 10. Автотранспортне страхування	7			7
Тема 11. Морське страхування	-			-
Тема 12. Авіаційне страхування	-			-
Тема 13. Страхування майна і відповідальності громадян	-			-
Виконання домашніх завдань	-	13		13
Виконання індивідуальних завдань (контрольна робота)	-	-	40	40
Екзамен	-	-	-	20
Разом	27	13	40	100

¹протягом семестру здобувачі вищої освіти виконують домашні завдання по кожній темі навчальної дисципліни (за кожну тему отримуючи максимум 1 бал по кожній темі) при цьому бали виставляються сумарно (максимум 13 балів) окремою позицією;

²протягом семестру здобувачі вищої освіти заочної форми навчання виконують індивідуальні завдання у вигляді контрольної роботи (максимум 40 балів) при цьому бали виставляються окремою позицією.

Додаток Б

Шкала та критерії оцінювання результатів навчання при проведенні поточного контролю успішності здобувачів вищої освіти (денна форма навчання)

Форма контролю	Бали	Критерії оцінювання
Виконання вправ на практичних заняттях	0-4	<p>4 бали – здобувач вищої освіти отримує у випадку правильного виконання практичних завдань, належного їх оформлення, що свідчить про високий рівень володіння методичним інструментарієм та здібностей застосовувати набуті теоретичні знання для розв’язання практичних завдань, вміння змістовно інтерпретувати отримані результати, ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних з метою оцінювання процесів та явищ, що відбуваються в різних галузях страхування, вміння використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у сфері страхового ринку, а також володіння загальнонауковими та спеціальними методами дослідження у сфері реалізації страхових послуг;</p> <p>2-3 бали – здобувач вищої освіти отримує у випадку виявлення незначних методичних помилок при виконанні та оформленні практичних завдань, що свідчить про достатній рівень володіння методичним інструментарієм та здібностей застосовувати набуті теоретичні знання для розв’язання практичних завдань, вміння змістовно інтерпретувати отримані результати, ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних з метою оцінювання процесів та явищ, що відбуваються в різних галузях страхування, вміння використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у сфері страхового ринку, а також володіння загальнонауковими та спеціальними методами дослідження у сфері реалізації страхових послуг;</p> <p>1 бал – здобувач вищої освіти отримує у випадку наявності значної кількості методичних помилок при виконанні та оформленні практичних завдань, що свідчить про наявність лише базового рівня володіння методичним інструментарієм та здібностей застосовувати набуті теоретичні знання для розв’язання практичних завдань;</p> <p>0 балів – у випадку неможливості здобувача вищої освіти виконати практичні завдання, що свідчить про відсутність знань та здібностей застосовувати набуті теоретичні знання для розв’язання та інтерпретації практичних завдань, та не дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання в межах зазначеної дисципліни.</p>
Підготовка рефератів	0-6	<p><i>Здобувач вищої освіти має змогу протягом семестру написати одну реферативну роботу, що оцінюється наступним чином:</i></p> <p>5-6 балів – здобувач вищої освіти отримує у випадку коли робота відповідає всім критеріям щодо змісту та оформлення і здобувач вищої освіти здійснив її захист шляхом відповіді на окремі питання викладача в межах тематики обраного дослідження, що свідчить про високий рівень володіння навичками самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до знань;</p> <p>3-4 бал – здобувач вищої освіти отримує у випадку позитивного захисту реферативної роботи, в якій присутні незначні недоліки в оформленні, що свідчить про достатній рівень володіння навичками самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до знань;</p>

		<p>1-2 балів – здобувач вищої освіти отримує у випадку захисту роботи зі значними недоліками в оформленні чи змісті, відсутності відповідей на додаткові питання по темі реферату, що вказує на низький рівень володіння навичками самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до знань;</p> <p>0 балів – здобувач вищої освіти отримує у випадку відсутності реферативної роботи чи повної невідповідності реферативної роботи вимогам щодо оформлення та змісту відповідно до одержаного завдання та не дає в цілому можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання.</p>
Виконання домашніх завдань	0-2 (за кожну тему)	<p>2 бали – здобувач вищої освіти отримує за кожну тему у випадку правильного виконання завдань та належного їх оформлення, що свідчить про високий рівень розуміння механізму надання страхових послуг, принципів, методів та інструментів державного та ринкового регулювання у сфері реалізації страхових послуг, вміння абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик страхових продуктів, що використовуються в різних галузях страхування і пропонуються страховиками для юридичних та фізичних осіб з метою надання страхового захисту, вміння на високому рівні демонструвати базові навички критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні, вміння змістовно інтерпретувати отримані результати, ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних з метою оцінювання процесів та явищ, що відбуваються в різних галузях страхування, володіння загальнонауковими та спеціальними методами дослідження у сфері реалізації страхових послуг, а також володіння навичками самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до знань;</p> <p>1 бал – здобувач вищої освіти отримує за кожну тему у випадку наявності помилок при виконанні домашніх завдань, що свідчить про достатній рівень розуміння механізму надання страхових послуг, принципів, методів та інструментів державного та ринкового регулювання у сфері реалізації страхових послуг, вміння абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик страхових продуктів, що використовуються в різних галузях страхування і пропонуються страховиками для юридичних та фізичних осіб з метою надання страхового захисту, вміння на високому рівні демонструвати базові навички критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні, вміння змістовно інтерпретувати отримані результати, ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних з метою оцінювання процесів та явищ, що відбуваються в різних галузях страхування, володіння загальнонауковими та спеціальними методами дослідження у сфері реалізації страхових послуг, а також володіння навичками самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до знань;</p> <p>0 балів – здобувач вищої освіти отримує у випадку відсутності належно оформлених домашніх завдань, що свідчить про відсутність знань і розуміння теоретичних основ страхових послуг та не дає в цілому можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання.</p>
Контрольна робота	0-20	<p><i>Підсумкова контрольна робота включає 5 питань, із них 4 запитань теоретичного характеру та 1 задача. Кожне питання (в т. ч і задача), оцінюється у 4 бали.</i></p> <p><i>Теоретичне питання:</i></p> <p>4 бали – здобувач вищої освіти отримує у випадку надання повної та чіткої відповіді на теоретичне питання, що свідчить про високий рівень розуміння механізму надання страхових послуг, принципів, методів та</p>

інструментів державного та ринкового регулювання у сфері реалізації страхових послуг, вміння використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у сфері страхового ринку, вміння абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик страхових продуктів, що використовуються в різних галузях страхування і пропонуються страховиками для юридичних та фізичних осіб з метою надання страхового захисту, а також на високому рівні демонструвати базові навички критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні;

2-3 бали – здобувач вищої освіти отримує у випадку надання неповної чи не точної відповіді, що свідчить про достатній рівень розуміння механізму надання страхових послуг, принципів, методів та інструментів державного та ринкового регулювання у сфері реалізації страхових послуг, вміння використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у сфері страхового ринку, вміння абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик страхових продуктів, що використовуються в різних галузях страхування і пропонуються страховиками для юридичних та фізичних осіб з метою надання страхового захисту, а також на достатньому рівні демонструвати базові навички критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні;

1 бал – здобувач вищої освіти отримує у випадку допущення суттєвих помилок у відповідях, володінні тільки загальним понятійним апаратом в межах тематики навчальної дисципліни, що свідчить про набуття лише базових знань що стосуються розуміння механізму надання страхових послуг, принципів, методів та інструментів державного та ринкового регулювання у сфері реалізації страхових послуг;

0 балів – здобувач вищої освіти отримує у випадку відсутності відповіді (правильної) на теоретичне питання, що засвідчує факт незасвоєння теоретичного матеріалу що стосується основ страхових послуг.

Задача:

4 бали – здобувач вищої освіти отримує у випадку правильного виконання задачі, належного її оформлення, що свідчить високий рівень володіння методичним інструментарієм та здібностей застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань, вміння змістовно інтерпретувати отримані результати, ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних з метою оцінювання процесів та явищ, що відбуваються в різних галузях страхування, вміння використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у сфері страхового ринку, а також володіння загальнонауковими та спеціальними методами дослідження у сфері реалізації страхових послуг;

2-3 бали – здобувач вищої освіти отримує у випадку виявлення незначних методичних помилок при виконанні та оформленні задачі, що свідчить про достатній рівень володіння методичним інструментарієм та здібностей застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань, вміння змістовно інтерпретувати отримані результати, ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних з метою оцінювання процесів та явищ, що відбуваються в різних галузях страхування, вміння використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у сфері страхового ринку, а також володіння загальнонауковими

		<p>та спеціальними методами дослідження у сфері реалізації страхових послуг;</p> <p>1 бал – здобувач вищої освіти отримує у випадку наявності значної кількості методичних помилок при виконанні та оформленні задачі, що свідчить про наявність лише базового рівня володіння методичним інструментарієм та здібностей застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань;</p> <p>0 балів – здобувач вищої освіти отримує у випадку відсутності належним чином розв'язаної оформленої задачі, що свідчить про відсутність знань та здібностей застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання та інтерпретації практичних завдань, та не дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання.</p>
--	--	---

Шкала та критерії оцінювання результатів навчання при проведенні поточного контролю успішності здобувачів вищої освіти (заочна форма навчання)

Форма контролю	Бали	Критерії оцінювання
Виконання вправ на практичних заняттях	0-5 (для тем №1, №3, №5, №8)	<p>5 бали – здобувач вищої освіти отримує у випадку правильного виконання практичних завдань, належного їх оформлення, що свідчить про високий рівень володіння методичним інструментарієм та здібностей застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань, вміння змістовно інтерпретувати отримані результати, ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних з метою оцінювання процесів та явищ, що відбуваються в різних галузях страхування, вміння використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у сфері страхового ринку, а також володіння загальнонауковими та спеціальними методами дослідження у сфері реалізації страхових послуг;</p> <p>3-4 бали – здобувач вищої освіти отримує у випадку виявлення незначних методичних помилок при виконанні та оформленні практичних завдань, що свідчить про достатній рівень володіння методичним інструментарієм та здібностей застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань, вміння змістовно інтерпретувати отримані результати, ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних з метою оцінювання процесів та явищ, що відбуваються в різних галузях страхування, вміння використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у сфері страхового ринку, а також володіння загальнонауковими та спеціальними методами дослідження у сфері реалізації страхових послуг;</p> <p>1-2 бал – здобувач вищої освіти отримує у випадку наявності значної кількості методичних помилок при виконанні та оформленні практичних завдань, що свідчить про наявність лише базового рівня володіння методичним інструментарієм та здібностей застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань;</p> <p>0 балів – у випадку неможливості здобувача вищої освіти виконати практичні завдання, що свідчить про відсутність знань та здібностей застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання та інтерпретації практичних завдань, та не дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання в межах зазначеної дисципліни.</p>

	0-7 (для теми №10)	<p>6-7 бали – здобувач вищої освіти отримує у випадку правильного виконання практичних завдань, належного їх оформлення, що свідчить про високий рівень володіння методичним інструментарієм та здібностей застосовувати набуті теоретичні знання для розв’язання практичних завдань, вміння змістовно інтерпретувати отримані результати, ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних з метою оцінювання процесів та явищ, що відбуваються в різних галузях страхування, вміння використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у сфері страхового ринку, а також володіння загальнонауковими та спеціальними методами дослідження у сфері реалізації страхових послуг;</p> <p>3-5 бали – здобувач вищої освіти отримує у випадку виявлення незначних методичних помилок при виконанні та оформленні практичних завдань, що свідчить про достатній рівень володіння методичним інструментарієм та здібностей застосовувати набуті теоретичні знання для розв’язання практичних завдань, вміння змістовно інтерпретувати отримані результати, ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних з метою оцінювання процесів та явищ, що відбуваються в різних галузях страхування, вміння використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у сфері страхового ринку, а також володіння загальнонауковими та спеціальними методами дослідження у сфері реалізації страхових послуг;</p> <p>1-2 бал – здобувач вищої освіти отримує у випадку наявності значної кількості методичних помилок при виконанні та оформленні практичних завдань, що свідчить про наявність лише базового рівня володіння методичним інструментарієм та здібностей застосовувати набуті теоретичні знання для розв’язання практичних завдань;</p> <p>0 балів – у випадку неможливості здобувача вищої освіти виконати практичні завдання, що свідчить про відсутність знань та здібностей застосовувати набуті теоретичні знання для розв’язання та інтерпретації практичних завдань, та не дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання в межах зазначеної дисципліни.</p>
Виконання домашніх завдань	0-1 (за кожен тему)	<p>1 бал – здобувач вищої освіти отримує за кожен тему у випадку правильного виконання завдань та належного їх оформлення, що свідчить про високий рівень розуміння механізму надання страхових послуг, принципів, методів та інструментів державного та ринкового регулювання у сфері реалізації страхових послуг, вміння абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик страхових продуктів, що використовуються в різних галузях страхування і пропонуються страховиками для юридичних та фізичних осіб з метою надання страхового захисту, вміння на високому рівні демонструвати базові навички критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні, вміння змістовно інтерпретувати отримані результати, ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних з метою оцінювання процесів та явищ, що відбуваються в різних галузях страхування, володіння загальнонауковими та спеціальними методами дослідження у сфері реалізації страхових послуг, а також володіння навичками самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до знань;</p> <p>0,5 балів – здобувач вищої освіти отримує за кожен тему у випадку наявності помилок при виконанні</p>

		<p>домашніх завдань, що свідчить про достатній рівень розуміння механізму надання страхових послуг, принципів, методів та інструментів державного та ринкового регулювання у сфері реалізації страхових послуг, вміння абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик страхових продуктів, що використовуються в різних галузях страхування і пропонуються страховиками для юридичних та фізичних осіб з метою надання страхового захисту, вміння на високому рівні демонструвати базові навички критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні, вміння змістовно інтерпретувати отримані результати, ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних з метою оцінювання процесів та явищ, що відбуваються в різних галузях страхування, володіння загальнонауковими та спеціальними методами дослідження у сфері реалізації страхових послуг, а також володіння навичками самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до знань;</p> <p>0 балів – здобувач вищої освіти отримує у випадку відсутності належно оформлених домашніх завдань, що свідчить про відсутність знань і розуміння теоретичних основ страхових послуг та не дає в цілому можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання.</p>
<p>Виконання індивідуальних завдань у вигляді контрольної роботи</p>	<p>0-40</p>	<p><i>За виконання контрольної роботи, яка містить 2 теоретичні питання та 1 задачу, здобувач вищої освіти заочної форми навчання може отримати максимально 40 балів із наступним їх розподілом – 10 балів за кожне теоретичне питання та 20 балів за задачу.</i></p> <p><i>Теоретичне питання:</i></p> <p>8-10 балів – здобувач вищої освіти отримує у випадку надання повної та чіткої відповіді на теоретичне питання, що свідчить про високий рівень розуміння механізму надання страхових послуг, принципів, методів та інструментів державного та ринкового регулювання у сфері реалізації страхових послуг, вміння використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у сфері страхового ринку, вміння абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик страхових продуктів, що використовуються в різних галузях страхування і пропонуються страховиками для юридичних та фізичних осіб з метою надання страхового захисту, а також на високому рівні демонструвати базові навички критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні;</p> <p>5-7 балів – здобувач вищої освіти отримує у випадку надання неповної чи не точної відповіді, що свідчить про достатній рівень розуміння механізму надання страхових послуг, принципів, методів та інструментів державного та ринкового регулювання у сфері реалізації страхових послуг, вміння використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у сфері страхового ринку, вміння абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик страхових продуктів, що використовуються в різних галузях страхування і пропонуються страховиками для юридичних та фізичних осіб з метою надання страхового захисту, а також на достатньому рівні демонструвати базові навички критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні;</p> <p>1-4 бали – здобувач вищої освіти отримує у випадку допущення суттєвих помилок у відповідях, володінні</p>

	<p>тільки загальним понятійним апаратом в межах тематики навчальної дисципліни, що свідчить про набуття лише базових знань що стосуються розуміння механізму надання страхових послуг, принципів, методів та інструментів державного та ринкового регулювання у сфері реалізації страхових послуг;</p> <p>0 балів – здобувач вищої освіти отримує у випадку відсутності відповіді (правильної) на теоретичне питання, що засвідчує факт незасвоєння теоретичного матеріалу що стосується основ страхових послуг.</p> <p><i>Задача:</i></p> <p>16-20 балів – здобувач вищої освіти отримує у випадку правильного виконання задачі, належного її оформлення, що свідчить високий рівень володіння методичним інструментарієм та здібностей застосовувати набуті теоретичні знання для розв’язання практичних завдань, вміння змістовно інтерпретувати отримані результати, ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних з метою оцінювання процесів та явищ, що відбуваються в різних галузях страхування, вміння використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у сфері страхового ринку, а також володіння загальнонауковими та спеціальними методами дослідження у сфері реалізації страхових послуг;</p> <p>9-15 балів – здобувач вищої освіти отримує у випадку виявлення незначних методичних помилок при виконанні та оформленні задачі, що свідчить про достатній рівень володіння методичним інструментарієм та здібностей застосовувати набуті теоретичні знання для розв’язання практичних завдань, вміння змістовно інтерпретувати отримані результати, ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних з метою оцінювання процесів та явищ, що відбуваються в різних галузях страхування, вміння використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у сфері страхового ринку, а також володіння загальнонауковими та спеціальними методами дослідження у сфері реалізації страхових послуг;</p> <p>1-8 балів – здобувач вищої освіти отримує у випадку наявності значної кількості методичних помилок при виконанні та оформленні задачі, що свідчить про наявність лише базового рівня володіння методичним інструментарієм та здібностей застосовувати набуті теоретичні знання для розв’язання практичних завдань;</p> <p>0 балів – здобувач вищої освіти отримує у випадку відсутності належним чином розв’язаної оформленої задачі, що свідчить про відсутність знань та здібностей застосовувати набуті теоретичні знання для розв’язання та інтерпретації практичних завдань, та не дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання.</p>
--	--

Додаток В

Шкала та критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти денної та заочної форми навчання на екзамені*

Вид завдання	Бали	Критерії оцінювання
для 1-го теоретичного питання	0-5	<p>5 балів – здобувач вищої освіти отримує у випадку надання повної та чіткої відповіді на теоретичне питання, що свідчить про високий рівень розуміння механізму надання страхових послуг, принципів, методів та інструментів державного та ринкового регулювання у сфері реалізації страхових послуг, вміння використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у сфері страхового ринку, вміння абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик страхових продуктів, що використовуються в різних галузях страхування і пропонуються страховиками для юридичних та фізичних осіб з метою надання страхового захисту, а також на високому рівні демонструвати базові навички критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні;</p> <p>3-4 бали – здобувач вищої освіти отримує у випадку надання неповної чи не точної відповіді, що свідчить про достатній рівень розуміння механізму надання страхових послуг, принципів, методів та інструментів державного та ринкового регулювання у сфері реалізації страхових послуг, вміння використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у сфері страхового ринку, вміння абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик страхових продуктів, що використовуються в різних галузях страхування і пропонуються страховиками для юридичних та фізичних осіб з метою надання страхового захисту, а також на достатньому рівні демонструвати базові навички критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні;</p> <p>1-2 бали – здобувач вищої освіти отримує у випадку допущення суттєвих помилок у відповідях, володінні тільки загальним понятійним апаратом в межах тематики навчальної дисципліни, що свідчить про набуття лише базових знань що стосуються розуміння механізму надання страхових послуг, принципів, методів та інструментів державного та ринкового регулювання у сфері реалізації страхових послуг;</p> <p>0 балів – здобувач вищої освіти отримує у випадку відсутності відповіді (правильної) на теоретичне питання, що засвідчує факт незасвоєння теоретичного матеріалу що стосується основ страхових послуг.</p>

для 1-го практичного завдання	0-10	<p>8-10 балів – здобувач вищої освіти отримує у випадку правильного виконання задачі, належного її оформлення, що свідчить високий рівень володіння методичним інструментарієм та здібностей застосовувати набуті теоретичні знання для розв’язання практичних завдань, вміння змістовно інтерпретувати отримані результати, ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних з метою оцінювання процесів та явищ, що відбуваються в різних галузях страхування, вміння використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у сфері страхового ринку, а також володіння загальнонауковими та спеціальними методами дослідження у сфері реалізації страхових послуг;</p> <p>5-7 балів – здобувач вищої освіти отримує у випадку виявлення незначних методичних помилок при виконанні та оформленні задачі, що свідчить про достатній рівень володіння методичним інструментарієм та здібностей застосовувати набуті теоретичні знання для розв’язання практичних завдань, вміння змістовно інтерпретувати отримані результати, ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних з метою оцінювання процесів та явищ, що відбуваються в різних галузях страхування, вміння використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у сфері страхового ринку, а також володіння загальнонауковими та спеціальними методами дослідження у сфері реалізації страхових послуг;</p> <p>1-4 бали – здобувач вищої освіти отримує у випадку наявності значної кількості методичних помилок при виконанні та оформленні задачі, що свідчить про наявність лише базового рівня володіння методичним інструментарієм та здібностей застосовувати набуті теоретичні знання для розв’язання практичних завдань;</p> <p>0 балів – здобувач вищої освіти отримує у випадку відсутності належним чином розв’язаної оформленої задачі, що свідчить про відсутність знань та здібностей застосовувати набуті теоретичні знання для розв’язання та інтерпретації практичних завдань, та не дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання.</p>
-------------------------------	------	--

Екзамен складається з 2-х теоретичних питань та 1-го практичного завдання. Максимальна кількість балів за екзамен – 20.